

Joan Vidal Ventosa / AFB. Obertura de la Via Laietana. c. 1913

La Ciutat Enderrocada

Fotografies d'abans de la Via Laietana

L'Arxiu fotogràfic de Barcelona i el **centre cívic Convent de Sant Agustí** som dues institucions que compartim el mateix espai físic i que apostem per aprofundir la nostra oferta cultural al voltant de la imatge i el barri.

En aquest marc d'entesa hem creat el cicle **"Visions del Convent"**, un projecte que té com a principal objectiu treballar aspectes relacionats amb el paisatge, el patrimoni i la memòria històrica de l'entorn immediat dels barris de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera i per extensió tot el que fa referència al Districte de Ciutat Vella.

Aquest cicle, de periodicitat anual, vol oferir un programa d'activitats de diferent format (projeccions, conferències, etc) que s'articularà a partir de la imatge però amb una visió contemporània per il·lustrar, mostrar, explicar i tractar els temes més representatius de la història d'aquest territori a partir dels seus registres.

Aquest projecte és el resultat d'un procés de conversa entre ambdues entitats que tenim en comú la voluntat de divulgar diferents processos històrics amb un llenguatge amè per tal que el conjunt de la ciutadania pugui accedir i gaudir els seus continguts.

La ciutat enderrocada. Fotografies d'abans de la Via Laietana

La ciutat enderrocada. Fotografies d'abans de la Via Laietana és una selecció de fotografies de les sèries guardonades en el "Concurs Artístich de la Vella Barcelona" (1908) que es conserven a l'Arxiu fotogràfic de Barcelona. Es tracta de fotografies dels carrers, places i vivendes que van desaparèixer quan es va obrir la Via Laietana (1908-1913) que tenen un valor excepcional perquè documenten un territori que, pel seu component popular i vetust, la modernitat del nou-cents va deixar de banda.

Contextualització històrica

No fa gaire més de cent anys la Via Laietana no existia. Enlloc seu, una trama de carrers, places i vivendes conformava un territori habitat per les classes populars amb sons, olors, músiques i parlars dels quals ja no en sabem mai més res.

El 10 de març de 1908, un any després de ser aprovat el Pla de Reforma Interior pel consistori municipal, es van iniciar els treballs d'enderroc. L'esbudellament va durar fins 1913, anorreament aquell teixit urbà i de relacions socials format i evolucionat amb el pas dels segles, i la vida als barris de la Catedral, Sant Pere, Santa Caterina, Ribera i Sant Cugat del Rec va canviar de forma irreversible.

La població afectada en va ser expulsada i els criteris inicials de sanejament i connectivitat es van aprofitar per a urbanitzar una avinguda d'office buildings que va generar unes plusvàlues altíssimes a favor dels promotors.

Davant l'emergència d'una destrucció de dimensions tan colossals l'Ajuntament de Barcelona, pressionat per artistes i intel·lectuals, convocà el Concurs Artístich de la Vella Barcelona amb la finalitat de documentar, amb dibuixos i fotografies, aquell conjunt de carrers, places i vivendes que estaven a punt de desaparèixer. La iniciativa, molt ambiciosa, estava encaminada a recollir, al mateix temps, aspectes més immaterials de la cultura popular, però les presses van fer que es desestimés un registre més complet.

L'Arxiu fotogràfic de Barcelona conserva les sèries fotogràfiques guardonades d'aquell concurs. Els autors són Narcís Cuyàs, Adolf Mas, Miquel Matorrodona, Josep Pons i Escrigas, Joan F. Fradera i Carles Passos; també es conserven les de Timoteu Colomines, un funcionari que va fotografiar els enderrocs.

En una època en que la pràctica fotogràfica era predominantment burgesa i les càmeres enfocaven cap a aquells territoris, com l'Eixample, on les classes benestants podien sentir-se identificades, aquelles fotografies tenen valor excepcional de documentar un territori que, pel seu component popular i vetust, la modernitat noucentista havia deixat de banda.

Tret d'unes poques excepcions aquestes fotografies mai van ser publicades, talment com si una conspiració hagués premeditat la desmemòria sobre aquell territori i els seus habitants.

[Més Informació]
conventagusti.com
arxiufotografic.bcn.cat
mail: dinamitzacio.santagusti@gmail.com